

ارزیابی ارتباط بین بیان سوروایوین در آدنوم و کارسینوم فولیکولار تیرویید

دکتر وحید حق پناه^۱، پیمان شوشتاری زاده^۱، دکتر آناهیتا لشکری^۱، دکتر رامین حشمت^۲، دکتر باقر لاریجانی^۳
دکتر سید محمد توانگر^۴

^۱ پژوهش عمومی، مرکز تحقیقات غدد و متابولیسم، بیمارستان دکتر شریعتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

^۲ اپیدمیولوژیست، مرکز تحقیقات غدد و متابولیسم، بیمارستان دکتر شریعتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

^۳ استاد مرکز تحقیقات غدد و متابولیسم، بیمارستان دکتر شریعتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

^۴ دانشیار بخش پاتولوژی، بیمارستان دکتر شریعتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

نشانی نویسنده مسؤول: تهران، خیابان کارگر شمالی، بیمارستان دکتر شریعتی، طبقه پنجم، دکتر سید محمد توانگر
Email: emrc@sina.tums.ac.ir

وصول: ۱۸/۳/۸۵، اصلاح: ۱۰/۴/۸۵، پذیرش: ۱۲/۲/۸۶

چکیده

زمینه و هدف: سوروایوین یکی از هشت عضو ممانعت‌کننده از مرگ سلولی است که در سلول‌های سرطانی بروز می‌باید. در این مطالعه، ارزش بالینی رنگ‌آمیزی سوروایوین برای تفکیک آدنوم از کارسینوم فولیکولار تیرویید مورد ارزیابی قرار گرفته است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به روش توصیفی - تحلیلی مقطعی انجام شد. جمعیت آماری نمونه بافت‌های بیماران جراحی شده به علت آدنوم و کارسینوم فولیکولار در بیمارستان شریعتی دانشگاه علوم پزشکی تهران بودند که کلیه نمونه‌ها به روش رنگ‌آمیزی ایمونوھیستوشیمی سوروایوین مورد مطالعه قرار گرفت.

یافته‌ها: بیان سوروایوین در بیماران با تشخیص کارسینوم فولیکولار در مقایسه با آدنوم فولیکولار بیشتر بود ($P < 0.005$). نسبت شانس در کارسینوم فولیکولار از نظر بیان سوروایوین، $CI: ۰.۹۵ \pm ۰.۲۸$ بود.

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان می‌دهد که سوروایوین می‌تواند در تفکیک آدنوم از کارسینوم فولیکولار، نقش مؤثری داشته باشد. (مجله دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سبزوار، دوره ۱۴ / شماره ۱ / صص ۳۷-۳۲).

واژه‌های کلیدی: سرطان تیرویید؛ نئوپلاسم فولیکولار؛ آپوپتوزیس؛ سوروایوین.

مقدمه

وجود تهاجم کپسولار و عروقی در یافته‌های آسپیراسیون

سرطان تیرویید شایع‌ترین سرطان غدد درون‌ریز

سوژنی (FNA)، آدنوم و کارسینوم فولیکولار تیرویید قابل

است. سرطان فولیکولار تیرویید حدود ۵ الی ۱۰ درصد از

تفکیک از هم نیستند و معمولاً با نام نئوپلاسم فولیکولار

سرطان‌های تیرویید را شامل می‌شود (۱). به علت عدم

گزارش می‌شوند. در بسیاری از بیماران عمل جراحی با

Santa Cruz Biotechnology, Santa) human surviving
Cruz CA, USA ۳۷ درجه در دمای $\frac{1}{40}$ رفتار با

سانتی گراد برای مدت ۳۲ دقیقه بود. ایمنو گلوبین خرگوشی Dako Corporation, carpinteria,) anti-goat CA, USA به عنوان دومین آنتی بادی با دقت $\frac{1}{400}$ به کار گرفته شد. پس از دهیدراتاسیون، اسلالیدهای موجود توسط میکروسکوپ نوری مشاهده شد.

از برش های آدنوکارسینوم کولون به عنوان کنترل مثبت استفاده گردید چرا که در رنگ آمیزی سوروایوین واکنش مثبت نشان می دادند(۱۱,۵). برای تأیید اختصاصی بودن آنتی بادی اولیه از اسلالیدهای کنترل منفی استفاده شد که این برش ها با جایگایی buffered saline و آنتی بادی اولیه به دست آمد.

واکنش ایمنی سوروایوین بدون هرگونه آگاهی از نوع بیماری در این بلوک ها سنجیده شد. در بررسی ایمنو هیستوشیمی، میزان کمی نتایج مثبت سیتوپلاسمیک اندازه گیری شد. رنگ آمیزی های سیتوپلاسمیک به عنوان منفی (کمتر از ۱۰٪)، +۱ (۵۰٪-۱۰٪) و +۲ (بیش از ۵۰٪) طبقه بندی شدند. نمونه هایی که در این رنگ آمیزی +۱ یا +۲ گزارش شدند، از نظر بروز سوروایوین مثبت تلقی شدند.

برای مقایسه تفاوت بین بروز سوروایوین در آدنوم و کارسینوم فولیکولار، یک جدول 2×2 با استفاده از Mantel- Haenszel the fisher exact test رسم شد و $P < 0.05$ معنی دار تلقی گردید.

تشخیص بافت شناسی به عنوان تشخیص استاندارد در نظر گرفته شد. حساسیت بر مبنای وجود فولیکولار کارسینوما در نظر گرفته شد. انواع کارسینوم فولیکولار با بروز سوروایوین به عنوان کل تعداد فولیکولار کارسینوما در نظر گرفته شدند. ویژگی آزمون بر اساس تعداد نمونه های فولیکولار آدنوم با عدم وجود سوروایوین در نظر گرفته شد و نشان دهنده کل موارد فولیکولار آدنوما

وجود هزینه و عوارض بالا بیشتر از این که جنبه درمانی داشته باشد، جنبه تشخیصی دارد (۲). با توجه به موارد ذکر شده، اکثر ندول های تیرویید (۸۰ درصد) که به عنوان نئوپلاسم تیرویید شناسایی می شوند، پس از مطالعات هیستولوژیکی خوش خیم گزارش می شوند (۳) که این مسئله بیشتر به علت شباهت نمای سلولی ضایعات خوش خیم و بد خیم تیرویید است (۴).

سوروایوین یکی از هشت عضو ممانعت کننده از مرگ سلولی در انسان (IAP) (Inhibitor of Apoptosis) است که در سلول های سرطانی انتقالی یافته از بافت های طبیعی ظاهر می شود (۵,۶). این ماده در سال ۱۹۹۷ با استفاده از روش هیریدیزاسیون ژنوم انسانی در آزمایشگاه به دست آمد (۷). سوروایوین نقش مهمی در ایجاد عروق جدید ایفا می کند. افزایش بروز آن، سلول های اندوتیال را از آپوپتوزیس در شرایط آزمایشگاهی محافظت می کند (۸,۹). اگرچه فولیکول های سالم بافت تیرویید توانایی بروز سوروایوین را دارند ولی این توانایی در سرطان های تیرویید افزایش می یابد (۱۰). هدف از این مطالعه این بود که ارزش بالینی سوروایوین را در تفکیک آدنوم از کارسینوم فولیکولار تیرویید شناسایی نماییم.

مواد و روش ها

از میان بیمارانی که در فاصله سال های ۱۹۹۰-۲۰۰۳ تحت عمل جراحی تیرویید با تشخیص ضایعه خوش خیم یا بد خیم قرار گرفتند، ۳۴ مورد به عنوان آدنوم یا کارسینوم فولیکولار شناسایی شدند. این بیماران از بایگانی بخش پاتولوژی بیمارستان شریعتی در دانشگاه علوم پزشکی تهران جمع آوری شدند. رنگ آمیزی ایمuno هیستوشیمی برای سوروایوین با استفاده از روش غیر مستقیم بیوتین - آویدین - دیامینوبنزیدین (DAB) بر روی نمونه های پارافینی با قطر ۴ mm از بلوک های هر نمونه انجام شد.

آنتی بادی اولیه شامل polyclonal goat anti

کارسینوم فولیکولار، هرتل سل آدنوما و هرتل سل
۳۹/۸ ± ۶/۸، ۳۸/۳ ± ۸/۰، ۵۴/۴ ± ۶/۸ کارسینوما به ترتیب
و ۳ ۴۱/۷ ± ۳ سال گزارش شد (جدول ۱).

تمام نمونه‌های آدنوکارسینوم کولون (کترل مثبت)، از نظر رنگ‌آمیزی سوروایوین مثبت گزارش شدند. بروز سوروایوین در نمونه‌های با تشخیص کارسینوم فولیکولار ۸۱/۸ (درصد) در مقایسه با آدنوم فولیکولار (۱۷/۴ درصد) بسیار بیشتر گزارش شد (بروز سوروایوین ۲۱/۳۷۵ بود CI: ۱۳۹-۱۷۷٪). نسبت شانس در کارسینوم فولیکولار از نظر درصد.

حساسیت و ویژگی سوروایوین برای تفکیک کارسینوم فولیکولار از آدنوم فولیکولار به ترتیب ۸۱/۸

بود. میزان پیش بینی کننده مثبت و منفی توسط تعداد موارد فولیکولار کارسینوم با نتایج مثبت (درصد مواردی- که از نظر بروز سوروایوین مثبت بودند) و تعداد موارد فولیکولار آدنوم با نتایج منفی از نظر بروز سوروایوین شناسایی شدند. این تحقیق بر اساس قوانین اخلاقی موجود در بیانیه هلسینکی انجام پذیرفت.

یافته‌ها

۱۴ نمونه نئوپلاسم تیرویید در این مطالعه ارزیابی شدند (۲۲ مورد فولیکولار آدنوم، ۱۱ مورد فولیکولار کارسینوم، ۴ مورد هرتل سل آدنوما و ۳ مورد هرتل سل کارسینوما). گروه فولیکولار آدنوم، شامل ۸ مرد و ۱۵ زن

جدول ۱: مشخصات بیماران در زمان تشخیص آدنوم فولیکولار، کارسینوم فولیکولار، هرتل سل آدنوما و هرتل سل کارسینوما

نوع بیماران	تعداد درصد بیماران	سن	جنس (مرد/زن)	تعداد کل	تشخیص بافت شناسی	
					سوروایوین	اندازه تومور
آدنوم فولیکولار	۴/۱۷/۴٪	۲۳	۳۸/۳±۸	۱۵	۸	۰/۹±۲/۱۵
کارسینوم فولیکولار	۹/۸۱/۸٪	۱۱	۶/۸±۵۴/۴	۸	۳	۱/۳۲±۳/۴
هرتل سل آدنوما	۴/۱۰۰٪	۴	۶±۳۹/۸	۲	۲	۰/۷۱±۲/۵
هرتل سل کارسینوما	۳/۱۰۰٪	۳	۳±۴۱/۷	۲	۱	۰/۵۸±۳/۳۳

جدول ۲: توانایی سوروایوین در افتراق کارسینوم فولیکولار از آدنوم فولیکولار تیرویید با توجه به مطالعات گذشته تکرائج انجام شده بر روی بافت تیرویید

سن ≤ ۴۰، اندازه تومور ≤ ۳،۵ سانتی متر	NPV = ارزش پیش بینی کننده مثبت؛ PPV = ارزش پیش بینی کننده منفی			
گالکتین ۳+ CD44v6 (۲۲)	گالکتین ۳	سوروایوین	سوروایوین یا جنس با اندازه تومور	+ سوروایوین جنس و اندازه تومور
حساسیت (درصد)	۸۶/۶	۸۲/۳۵	۸۱/۸	۱۰۰
ویژگی (درصد)	۹۴/۷	۹۸/۵۶	۸۲/۶	۳۹/۱۳
(PPV) (درصد)	۸۹/۸	۸۲/۳۵	۶۹/۲	۴۴
(NPV) (درصد)	۹۵/۳	۸۹/۶۵	۹۰/۵	۱۰۰

درصد و ۸۲/۶ درصد گزارش شد (جدول ۲). با این حال، در صورت در نظر گرفتن سن و سایز ندول به عنوان

و گروه فولیکولار کارسینوما شامل ۳ مرد و ۸ زن بودند. میانگین سنی در زمان تشخیص برای آدنوم فولیکولار،

بالای بدخیمی و گروهی که تنها با پیگیری بالینی قابل درمان هستند، طبقه‌بندی می‌شوند (۲۷-۲۵). در این مطالعه با توجه به آنالیزهای آماری و مطالعات قبلی، تظاهرات بالینی مانند سن بالاتر (۴۰ سال به بالا) و اندازه بزرگتر ندول (ضایعات $3/5 \text{ cm}$ به بالا) به عنوان عوامل خطر ابتداً در نظر گرفته شدند. بروز سورواپوین در کارسینوم فولیکولر با حساسیت ۱۰۰ درصد در بیماران مسن و یا دارای تومورهای با اندازه بالا دیده شد. به بیان دیگر، با در نظر گرفتن عدم وجود سورواپوین، سن پایین و اندازه کمتر تومور، می‌توان به ویژگی ۱۰۰ درصد دست یافت (جدول ۲).

در این مطالعه، $17/4$ درصد از نمونه‌های آدنوم فولیکولار از نظر بروز سورواپوین مثبت بودند. این نمونه‌ها می‌توانند شامل مواردی از تومورهای خوش‌خیم باشند که در نهایت تبدیل به تومور بدخیم می‌شوند. هیچ مدرکی دال بر این که چگونه یک تومور می‌تواند از حالت پیش بدخیم به بدخیم و در نهایت حالت تهاجمی تبدیل شود، وجود ندارد؛ ولی تظاهرات بینابینی در نئوپلاسم‌های فولیکولار می‌تواند تا حدودی این روند را نشان دهد (۲۸). با این حال، برای روشن شدن این نظریه بهتر است که این تئوری بر گروه بیشتری از موارد سرطانی انجام شود.

نئوپلاسم‌های انکوسیتیک یا هرتل سل گروه ناشایعی از تومورهای اپی‌تیال تیرویید هستند. اگر چه در گذشته هرتل سل کارسینوم به عنوان کارسینوم فولیکولار در نظر گرفته می‌شد، ولی اکنون دارای نماهای متفاوت پاتولوژیک هستند (۲۹). در این مطالعه، هرتل سل را یک گروه جداگانه در نظر گرفتیم. تمام موارد هرتل سل از نظر بروز سورواپوین مثبت بودند ولی از آنجایی که تعداد نمونه‌ها ناکافی بود، ما توانستیم این گروه را به درستی ارزیابی و آنالیز نماییم.

تعداد کل نمونه‌ها در این بررسی 13 ساله ناکافی بودند. استفاده از تعداد نمونه‌های بیشتر همچنین

عامل خطر، میزان حساسیت تا 100 درصد بالا می‌رود.

بحث

نتایج این مطالعه بروز بیشتر سورواپوین در نمونه‌های کارسینوم فولیکولار را در مقایسه با آدنوم فولیکولار نشان می‌دهد. بیمارانی که مبتلا به کارسینوم فولیکولار تیرویید هستند، در مقایسه با مبتلایان به کارسینوم پاپیلری تیرویید، ریسک بیشتری برای بروز متاباستاز دارند (۱۲). روند متاباستاز شامل کلیه تغییراتی است که در بروز ژن‌های اختصاصی عامل کدگذاری پروتئین‌های مسؤول چسبندگی سلولی، پروتئین‌های مسؤول مرگ سلولی و تنظیم‌کنندگان چرخه سلولی انجام می‌گیرد (۱۳).

سورواپوین مولکولی است که در کتلرل تکثیر سلولی و تنظیم بقای سلول نقش دارد و در سرطان‌های انسانی بیشتر ظاهر می‌شود (۶). در میان مولکول‌های خانواده IAP، سورواپوین توانایی تنظیم چرخه سلولی را در زمان میتوز دارد. این ماده در بافت‌های جنینی و بافت‌های سرطانی بروز می‌یابد ولی در بافت نرم‌مال انسانی دیده نمی‌شود (۶).

بروز سورواپوین در تومور ریه (۱۴)، پستان (۱۵)، روده بزرگ (۱۶)، شکم (۱۷)، مری (۱۸)، پانکراس (۱۹)، مثانه (۲۰) و نوروپلاستوم (۲۱) دیده شده است. ایتو و همکاران، بروز بیش از دو برابر سورواپوین را در بافت‌های کارسینوم فولیکولار در مقایسه با آدنوم فولیکولار گزارش کردند، اگر چه این تفاوت از نظر آماری معنی دار نبود (۱۰). حساسیت و ویژگی سورواپوین در تفکیک کارسینوم و آدنوم فولیکولار قابل مقایسه با گالکتین ۳ و CD44 V6 است که اخیراً به عنوان مارکرهای شناسایی ضایعات بدخیم تیرویید به کار می‌رond (جدول ۲) (۲۴-۲۲).

در برخی مطالعات بیان شده است که بیماران با تشخیص نئوپلاسم تیرویید در دو گروه با میزان خطر

متغیرهای بالینی (سن، جنس و اندازه ندول تیروئید) انجام شود، می‌تواند یک روش تشخیصی دقیق برای تشخیص کارسینوم فولیکولار تیروئید مطرح شود. این موارد می‌توانند باعث کاهش تعداد موارد جراحی، افزایش میزان برداشت بافت‌های بدخیم و کاهش هزینه درمانی شوند.

اندازه‌گیری mRNA سورواپوین در نمونه‌های FNA می‌تواند روشی مفید در تفکیک آدنوم از کارسینوم فولیکولار باشد. همچنین ما معتقدیم که ارزش تشخیصی سورواپوین سرم در سرطان تیروئید باید مورد ارزیابی مجدد قرار گیرد.

اگر این نتایج در یک مطالعه چند کانونی شامل مجموع سورواپوین، CD44V6 و گالکتین ۳ همزمان با

Reference

1. Mackenzie EJ, Mortimer RH. Thyroid nodules and thyroid cancer. *Med J Aust* 2004; 180(5): 242-7.
2. Greaves TS, Olvera M, Florentine BD, Raza AS, Cobb CJ, Tsao-Wei DD, et al. Follicular lesions of thyroid: a 5-year fine-needle aspiration experience. *Cancer*. 2000; 90(6): 335-41.
3. Baloch ZW, Fleisher S, LiVolsi VA, Gupta PK. Diagnosis of "follicular neoplasm": a gray zone in thyroid fine-needle aspiration cytology. *Diagn Cytopathol*. 2002; 26(1): 41-4.
4. Goellner JR, Gharib H, Grant CS, Johnson DA. Fine needle aspiration cytology of the thyroid, 1980 to 1986. *Acta Cytol*. 1987; 31(5): 587-90.
5. Li F. Survivin study: what is the next wave? *J Cell Physiol* 2003; 197(1): 8-29.
6. Altieri DC. The molecular basis and potential role of survivin in cancer diagnosis and therapy. *Trends Mol Med*. 2001; 7(12): 542-7.
7. Ambrosini G, Adida C, Altieri DC. A novel anti-apoptosis gene, survivin, expressed in cancer and lymphoma. *Nat Med*. 1997; 3(8): 917-21.
8. Velculescu VE, Madden SL, Zhang L, Lash AE, Yu J, Rago C, et al. Analysis of human transcriptomes. *Nat Genet*. 1999; 23(4): 387-8.
9. O'Connor DS, Schechner JS, Adida C, Mesri M, Rothermel AL, Li F, et al. Control of apoptosis during angiogenesis by survivin expression in endothelial cells. *Am J Pathol*. 2000; 156(2): 393-8.
10. Ito Y, Yoshida H, Uruno T, Nakano K, Miya A, Kobayashi K, et al. Survivin expression is significantly linked to the dedifferentiation of thyroid carcinoma. *Oncol Rep*. 2003; 10(5): 1337-40.
11. Sarela AI, Macadam RC, Farmery SM, Markham AF, Guillou PJ. Expression of the antiapoptosis gene, Survivin, predicts death from recurrent colorectal carcinoma. *Gut* 2000; 46(5): 645-50.
12. Lin JD, Huang MJ, Juang JH, Chao TC, Huang BY, Chen KW, et al. Factors related to the survival of papillary and follicular thyroid carcinoma patients with distant metastases. *Thyroid*. 1999; 9(12): 1227-35.
13. Chen KT, Lin JD, Chao TC, Hsueh C, Chang CA, Weng HF, et al. Identifying differentially expressed genes associated with metastasis of follicular thyroid cancer by cDNA expression array. *Thyroid*. 2001; 11(1): 41-6.
14. Monzó M, Rosell R, Felip E, Astudillo J, Sánchez JJ, Maestre J, et al. A novel anti-apoptosis gene: Re-expression of survivin messenger RNA as a prognosis marker in non-small-cell lung cancers. *J Clin Oncol*. 1999; 17(7): 2100-4.
15. Tanaka K, Iwamoto S, Gon G, Nohara T, Iwamoto M, Tanigawa N. Expression of survivin and its relationship to loss of apoptosis in breast carcinomas. *Clin Cancer Res*. 2000; 6(1): 127-34.
16. Kawasaki H, Altieri DC, Lu CD, Toyoda M, Tenjo T, Tanigawa N. Inhibition of apoptosis by survivin predicts shorter survival rates in colorectal cancer. *Cancer Res*. 1998; 58(22): 5071-4.
17. Lu CD, Altieri DC, Tanigawa N. Expression of a novel antiapoptosis gene, survivin, correlated with tumor cell apoptosis and p53 accumulation in gastric carcinomas. *Cancer Res*. 1998; 58(9): 1808-12.

18. Kato J, Kuwabara Y, Mitani M, Shinoda N, Sato A, Toyama T, et al. Expression of survivin in esophageal cancer: correlation with the prognosis and response to chemotherapy. *Int J Cancer.* 2001; 95(2): 92-5.
19. Satoh K, Kaneko K, Hirota M, Masamune A, Satoh A, Shimosegawa T. Expression of survivin is correlated with cancer cell apoptosis and is involved in the development of human pancreatic duct cell tumors. *Cancer.* 2001; 92(2): 271-8.
20. Swana HS, Grossman D, Anthony JN, Weiss RM, Altieri DC. Tumor content of the antiapoptosis molecule survivin and recurrence of bladder cancer. *N Engl J Med.* 1999; 341(6): 452-3.
21. Adida C, Berrebi D, Peuchmaur M, Reyes-Mugica M, Altieri DC. Anti-apoptosis gene, survivin, and prognosis of neuroblastoma. *Lancet.* 1998; 351(9106): 882-3.
22. Gasbarri A, Martegani MP, Del Prete F, Lucante T, Natali PG, Bartolazzi A. Galectin-3 and CD44v6 isoforms in the preoperative evaluation of thyroid nodules. *J Clin Oncol.* 1999; 17(11): 3494-502.
23. Orlandi F, Saggiorato E, Pivano G, Puligheddu B, Termine A, Cappia S, et al. Galectin-3 is a presurgical marker of human thyroid carcinoma. *Cancer Res.* 1998; 58(14): 3015-20.
24. Coli A, Bigotti G, Zucchetti F, Negro F, Massi G. Galectin-3, a marker of well-differentiated thyroid carcinoma, is expressed in thyroid nodules with cytological atypia. *Histopathology.* 2002; 40(1): 80-7.
25. Schlinkert RT, van Heerden JA, Goellner JR, Gharib H, Smith SL, Rosales RF, et al. Factors that predict malignant thyroid lesions when fine-needle aspiration is "suspicious for follicular neoplasm". *Mayo Clin Proc.* 1997; 72(10): 913-6.
26. Tuttle RM, Lemar H, Burch HB. Clinical features associated with an increased risk of thyroid malignancy in patients with follicular neoplasia by fine-needle aspiration. *Thyroid.* 1998; 8(5): 377-83.
27. Bartolazzi A. Improving accuracy of cytology for nodular thyroid lesions. *Lancet.* 2000; 355(9216): 1661-2.
28. Segev DL, Umbricht C, Zeiger MA. Molecular pathogenesis of thyroid cancer. *Surg Oncol.* 2003; 12(2): 69-90.
29. Stojadinovic A, Ghossein RA, Hoos A, Urist MJ, Spiro RH, Shah JP, et al. Hurthle cell carcinoma: a critical histopathologic appraisal. *J Clin Oncol.* 2001; 19(10): 2616-25.